

ва себе си, но и усвоява света дори и днес, когато все повече се интегрира в структурите и групите му.

Често чрез механизмите и условностите на играта ромът препотвърждава себе си, но и намира начин да изгражда отношение към света – за хората, стоящи на прага на съвременното общество социалните роли са в много по-голяма степен роли, отколкото за тези, намиращи се вътре в него. Играта придава или оправдава не-трайността на усилията, отбягването на рутината и монотонността на работата и на жизнените ситуации, играта оцветява и отношението към всяка социална структура – училище, казарма, работа, социални грижи.

Елементът на играта, на импровизацията оцветява всички отношения на рома, така както елементът на приучената рационалност, на подчинеността на нормите определя поведението на средно-статистическия образован жител на мнозинството.

Играта е отговорът на маргиналните слоеве към бюрократизиращия свят и поне в българския и румънския случаи това е очевидно.

Така ние се опитахме да формулираме проблема по друг начин: чрез играта участниците да могат да усвоят основните норми на поведение и обеми от знания за образователния свят и тя да им помогне да се превърнат в част от него

Залагахме основно на нашия опит като водещи и фасилитатори на групови взаимодействия и процеси, но също така приложихме и идеи като използването на драмата в обучението по гражданско образование, елементи на арттерапия, както и идеите за освобождение и себеизява, заложили в театъра на потиснатите на Боал.

Основната разлика с предишния ни опит, когато ролята на игровите елементи бе ограничена и повече целяща разнообразие от преживявания и разтоварване за участниците, е че тук цялото обучение се структурира около играта, около използването на средствата на драмата не само за изразяване, но и за поставяне и решаване на проблеми.

Драмата е начало на всяка дейност и ключ към възникващите образователни проблеми. Участниците привикваха да идват на срещите като на форум, където играят, имат свободата да импровизират, да се забавляват, а след това могат да премислят, да споделят, да търсят информации и знания, които да обясняват ефективността или неефективността на поведението им.